

Huwelijk, seksualiteit en homoseksualiteit

In deze notitie gaan we in op het thema 'homoseksualiteit'. Dit is een thema waar veel over wordt gesproken, zowel buiten als in de kerk. Het is goed dat we ons als geloofsgemeenschap de Fontein hierover ook het gesprek voeren. Niet om daarmee tot een definitief standpunt te komen. Wij zijn van mening dat dit ook niet onze roeping is. Wel om met elkaar en in gesprek met elkaar meer licht over dit thema te ontvangen: licht uit Gods Woord en licht vanuit de wijsheid die de Geest aan de kerk in deze tijd geeft.

We zijn van mening dat het niet goed is het thema 'homoseksualiteit' als geïsoleerd thema te bezien en te bespreken. Het is verbonden met vele andere thema's. Daarom trekken we eerst wat bredere kringen, alvorens de notitie toe te spitsen.

1. Liefde en huwelijk¹

'Het is niet goed dat de mens alleen is', zo staat er in Genesis 2. God heeft uit de rib van Adam een vrouw gebouwd en zo zijn Adam en Eva aan elkaar gegeven. Dit heeft zich herhaald, ontelbare malen. Twee mensen zijn aan elkaar gegeven om hulp voor elkaar te zijn, om elkaar lief te hebben en te dienen, om intiem met elkaar verbonden te zijn ('tot één vlees') en om een verbond aan te gaan dat openstaat naar vruchtbaarheid en het ontvangen van kinderen.

Het huwelijk is een levenslange verbintenis van twee mensen. Het is een verbintenis tussen een man en een vrouw. Sleutelwoorden zijn liefde en trouw. Daarbij is een huwelijk meer dan een privé-zaak tussen twee mensen. Het huwelijk is ook een *instituut*. Dat houdt twee zaken in:

- de keuze van twee mensen voor elkaar is gebaseerd op iets dat aan de persoonlijke motivatie te boven gaat. In een huwelijk reik je als het ware boven jezelf uit. Voor wie gelooft, is het God die je bijeenbrengt. Het huwelijk is een bedoeling van God. Zijn goede bedoeling is de basis van het samenzijn. Liefde en trouw zijn gaven van God. Ook voor wie niet in God gelooft is een huwelijk iets waar je 'instapt'. Het is een vorm die al bestond voordat jij ervoor koos. Waarden als trouw, zorg, eerlijkheid en liefde zijn ermee gemoeid.
- een huwelijk is een verbond tussen twee mensen dat openstaat naar de grotere gemeenschap van de mensen. Het is een plek waar nieuw leven ruimte kan krijgen. Het is een samenlevingsvorm die van betekenis is voor de samenleving. In een bepaald opzicht is het de kern-samenlevingsvorm. Daarom heeft het huwelijk ook steeds een erkenning gekregen van de grotere samenleving. Deze erkenning houdt ook de eerbiediging ervan in. De overheid mag niet zomaar in een huwelijk binnentreden.

Deze relatie is zo diep, dat het een beeld van de relatie tussen Christus en de kerk. Daarom is voor Rooms Katholieken het huwelijk een sacrament. Het bemiddelt iets van de genade tussen Christus en de gelovigen. Ook in de visie van protestantse kerken zijn man en vrouw elkaar gegeven als 'mede-erfgenamen van het eeuwige leven' (huwelijksformulier). Zij zijn

¹ Verwacht hier geen uitgebreide 'ethiek van het huwelijk'. Belangrijke thema's zoals: hoe houd ik mijn huwelijk goed, spanningen, scheiding etc. worden niet behandeld

geroepen om elkaar bij te staan en te stimuleren op de weg van het geloof en zij hebben de roeping om de kinderen die hen gegeven worden in te wijden in een leven met Christus.

In een tijd waarin de verbinding aan God en aan iets hogers door velen niet meer wordt erkend en gezien, is het moeilijk om nog aan het huwelijk recht te doen. Waarom zou je niet een relatie aangaan 'for the time being', zolang het prettig is en bevrediging geeft. Als dat voorbij is, is het misschien tijd voor een nieuwe relatie. Het huwelijk of de relatie drijft dan alleen op de motivatie van de partners en hun welbevinden. Daarmee gaat iets heel wezenlijks verloren van wat een huwelijk en een echte relatie is. Het wordt dan de optelsom van twee menselijke motivaties, gevoelens en ervaringen. Het verliest zijn 'heiligheid'. Daarmee zul je nooit echt begrijpen wat het is en daarmee loop je gevaar het doel van een relatie te missen. Dat doel komt alleen uit de verf als er woord als 'liefde', 'trouw', 'dienen' en 'volhouden' aan te pas komt. En als het besef er is dat het huwelijk een gave en een opgave is. Je krijgt elkaar gegeven en je aanvaardt de opgave om er voor elkaar te zijn en zo nodig ook om voor je huwelijk te strijden. Het is belangrijk om met name jonge mensen in deze waarheid en werkelijkheid in te wijden.

2. Seksualiteit²

De mens is een 'erotisch' wezen. Opgroeiende mensen hebben normaliter een erotische drive. Daar hoeft geen enkele gêne over te zijn. Het is een gave van de Schepper. We zijn niet als 'seksloze' wezens geschapen. Het verlangen naar de ander mens zit ingebakken in de schepping.

Seksualiteit kun je 'naar beneden' definiëren en dan wordt het iets dat vooral op bevrediging is gericht, waarbij het sec om seks gaat. Seksualiteit kun je ook 'naar boven' definiëren en het zien als taal van liefde en verbondenheid. Er is altijd het besef geweest dat erotiek bescherming vraagt en inbedding. Hoe vrij mensen ook over seks denken, zodra er sprake is van een huwelijk of levensverbintenis zal de grote meerderheid niet accepteren dat de partner een seksleven buiten het huwelijk heeft. Alleen dat al pleit voor de verbinding van seksualiteit en een relatie van liefde en trouw. Dat verband wordt in de Bijbel in ieder geval wel gelegd.

Dit gaat in tegen de tijdgeest, die seksualiteit als 'los' element staat. De vloedgolf van seksualisering die over de cultuur is gekomen, maakt het moeilijk voor jonge (en oude!) mensen om dit te begrijpen. Daarom is het belangrijk opgroeiende mensen hierin goed voor te lichten en te begeleiden.

Seksualiteit is een gave. Het is echter geen *must* om seks te hebben. Er zijn veel mensen die ervan af zien, hetzij omdat ze nooit een partner hebben gevonden, hetzij omdat ze bewust kiezen voor een celibatair leven. De idee dat mensen per definitie gefrustreerd zullen zijn wanneer ze zonder seks leven, is onhoudbaar en zelfs inhumain.

² Het thema seksualiteit is zeer breed. Veel blijft hier buiten beschouwing wat in andere notities, brochures en boeken wel uitgebreid aan de orde komt.

Seksualiteit is een gave en een lust. Ook daar kan zonder schaamte of scrupule over gesproken worden. Het is een gave van de Schepper, die geluks en lustgevoelens kan geven. Het is echter voor velen ook een last. Misbruik, het gevoel te moeten presteren, lichamelijke begrenzingsen, geestelijke invloeden, dit alles geeft voor velen een ander beeld van seks. En ook waar sprake is van een gelukkig seksleven is er geen enkele reden het te idealiseren of te verabsoluteren.

3. Homoseksualiteit

Er zijn mensen die zich tot personen van hetzelfde geslacht voelen aangetrokken. Dat geldt ook voor hun erotische drive. Dit is niet altijd duidelijk, en voor sommigen blijft het in dubio of er van homoseksuele of heteroseksuele erotische drive sprake is. Voor jonge mensen kan dat veel onzekerheid geven. Dat laat onverlet dat er mensen zijn voor wie het duidelijk is dat ze een homoseksuele gerichtheid hebben. Velen komen in vroeg of laat 'uit de kast'. De idee dat homoseksualiteit in alle gevallen niet iets aangeborens is maar iets aangeleerds, is niet houdbaar. Misschien goedbedoelde adviezen om in therapie te gaan om hierin verandering in aan te brengen, kunnen in sommige gevallen zelfs schadelijke gevolgen hebben.

Tot de groep van homoseksuele medemensen behoren ook christenen. Als christenen zullen ze een weg in hun leven willen gaan, in navolging van Jezus. Wat betekent dit voor hun seksualiteit? Sommigen zien af van een seks. Zij hebben verlangens, hebben ook vriendschappelijke relaties met personen van hetzelfde geslacht, maar besluiten celibatair te leven. Ze doen dat omdat ze alleen op deze manier vrij voor God blijven en de weg van Jezus gaan. Dat kan strijd en eenzaamheid geven, maar ze zijn bereid dit offer te brengen uit liefde tot de Heer. Zij geloven dat deze weg van hen gevraagd wordt en zullen ook anderen aanmoedigen deze weg te gaan, in de overtuiging dat dit de enige zuivere weg van het geloof is.

Anderen gaan wel een verbintenis aan met een partner van hetzelfde geslacht waarbij intimiteit en seks hoort. Zij ervaren, misschien na veel strijd en worsteling hierover, deze vriendschap en de ermee gepaard gaan de intimiteit als een gave van God, die hen vreugde geeft. Deze vriendschap is voor hen opgenomen in hun verlangen om God te dienen.

Het gesprek

Het is onjuist en in feite onbarmhartig om van het thema 'homoseksualiteit' een privé-kwestie te maken. Vanuit het christelijk geloof valt licht op alle facetten van het leven, ook op dat van liefde en seks, en daarin zijn we elkaar in de kerk tot een hand en een voet. De geloofsgemeenschap spreekt hierover en met elkaar vragen we naar de wil van God. In de kerk zijn we elkaar gegeven, ook als het om het nadenken over ethische onderwerpen gaat, en daarin mag iedereen meespreken. Wel dient ervoor gewaakt te worden dat het er een mening over homoseksualiteit wordt gevormd, zonder dat er ooit *met* de homoseksuele broeder(s) of zuster(s) is gesproken. Vaak ziet het beeld er na zo'n gesprek anders uit dan ervoor. Evenzo zien we vaak dat christenen die in de naaste familie of omgeving homoseksuele gelovigen kennen, anders over het onderwerp spreken dan ervoor.

Wanneer we over dit onderwerp met elkaar spreken, vraag dit om veel fijngevoeligheid, van alle kanten. Er zijn mensen door beschadigd geraakt, ook in de kerk. Er zijn zelfs mensen tot wanhoop gedreven. Er zijn er die zich uitgesloten hebben gevoeld nadat ze 'uit de kast' zijn gekomen en met pijn in het hart de

gemeente hebben verlaten. Of ze zijn gebleven maar ze zijn met hun leven 'ondergronds' gegaan. De kerk is voor hen geen veilige plek meer. Er zijn er ook die zich met de nek hebben voelen aangekeken worden omdat ze van mening zijn dat het praktiseren van homoseksualiteit als zonde zien. Ze voelen zich weggezet als 'homofoob' en intolerant en hebben er voor gekozen dan maar hun mond te houden. Ook voor hen is de kerk niet meer een veilige plek. De kwaliteit van de gemeente wordt bepaald door de manier waarop dit thema besproken en gedeeld wordt.

Vragen en dilemma's

Er zijn een aantal vragen die steeds weer opkomen, en die in deze notitie dan ook besproken worden. In de eerste plaats: moet homoseksualiteit als een 'afwijking' worden gezien, die niet door de Schepper is bedoeld? Is het een gevolg van de zonde? Hierover lopen de meningen onder christenen uiteen. Sommigen zien homoseksualiteit als onderdeel van de goede schepping. Zij zullen homoseksualiteit dus zien als verrijking ten opzichte van alleen maar heteroseksualiteit. Anderen zien het als een gevolg van de val van de mens. Ook dan kun je er nog weer twee kanten mee op. Sommige zeggen: dan moet ik dit lot in geloof dragen en het gevolg van de val niet groter maken door aan mijn homoseksualiteit toe te geven. Anderen zeggen: ook ik zie dit als een onvolmaaktheid ('ik was liever geen homo geweest') maar God komt mij te hulp in deze gebrokenheid door een intieme vriendschap die gebaseerd is op een relatie van liefde en trouw. Dat geeft mij ook bescherming tegen verleidingen waar ik anders misschien niet weerbaar voor zou zijn.

Een tweede punt is: hoe spreekt de Bijbel over homoseksualiteit?

Het is onmiskenbaar het geval dat de Bijbel, overal waar sprake is van homoseksualiteit, hier een negatief oordeel over velt. Denk als het om het Oude Testament gaat aan Lev. 18:22: 'je mag niet het bed delen met een man zoals met een vrouw, dat is gruwelijk'. Denk bij het Nieuwe Testament aan Rom. 1: 226-27, waar gesproken wordt over vrouwen en mannen die de natuurlijke omgang hebben losgelaten en die hebben ingewisseld voor tegennatuurlijke: omgang met personen van hetzelfde geslacht 'en in hartstocht voor elkaar zijn ontbrand'. Dat laat niets aan duidelijkheid te wensen over. Het moge duidelijk zijn: de Bijbel spreekt over homoseksualiteit als een illegitieme vorm van seksualiteit. Het wordt gezien als *perverse* liefde en bedorven lust. Het moet daarbij wel bedacht worden dat de homoseksuele praktijken die in de Bijbel worden afgekeurd een sterk pornografische kant heeft, vooral aan prostitutie doet denken en die vaak in een rijtje staat met pornografie, incest en seks met dieren.

Pervers: Is het pervers wanneer een jongen of meisje, een jonge man of een jonge vrouw onweerstaanbaar aangetrokken wordt tot iemand van hetzelfde geslacht en er groeit hieruit een relatie van vriendschap, tederheid en intimiteit? Slaan de Bijbelteksten hierboven *daarop*? Slaat pervers ook op seksualiteit tussen twee mensen die voor elkaar zorgen, elkaar bijstaan en als ze christen zijn elkaar ook als christen willen dienen? Is het mogelijk dat er inmiddels een vorm van samenzijn is van mensen van hetzelfde geslacht, die uit de sfeer is gehaald van 'seks om de seks', van 'in hartstocht voor elkaar ontbrand' en die veeleer als taal van liefde en trouw gezien moet worden? Wij menen dat hier het woord pervers niet van toepassing is en dat het daarom zeer de vraag is of de Bijbelteksten hierboven dáár zomaar op toepasbaar zijn.

Zeker, in onze cultuur komt perverse liefde voor. Zowel op het gebied van heteroseksualiteit als op het gebied van homoseksualiteit. Als het om het laatste gaat kan gedacht worden aan de zogenaamde 'homoscène' en opzichtige showelementen. Bedenklijk is de agressie op vele plaatsen waarmee in onze samenleving in het kader van homorechten elk tegengeluid wordt gebrandmerkt als intolerant en inhumain.

Echter: wanneer alles wat met homoseksualiteit te maken heeft, gekoppeld wordt aan perversiteit, wordt daarmee onrecht gedaan aan homo's en lesbo's die hun bestaan in een vriendschap voor het leven met elkaar delen. Wij zijn geroepen de weg gaan in gehoorzaamheid aan God en in gehoorzaamheid luisterend naar wat de Bijbel ons leert, maar we moeten de Bijbel dan wel goed gebruiken en oppassen teksten te gemakkelijk op te vatten of te laten slaan op dingen waar ze niet voor zijn bedoeld. Dat laat uiteraard de vraag open hoe we in het licht van het geheel van de Bijbel, en onder de leiding van de heilige Geest met dit thema om moeten gaan.

Uitgangspunten

1. Wij zijn van Christus in leven en sterven, naar ziel en lichaam. We zijn geroepen om met ziel en lichaam Christus te dienen, om te leven als kinderen van God, in waarheid en heiligheid. Deze heiliging omvat onze relaties en omvat ook de seksualiteit.
2. Het huwelijk is een geschenk van God: een relatie tussen een man en een vrouw die voor het leven is bedoeld en die in principe openstaat naar vruchtbaarheid. Dat staat los van de vraag of er vanuit het christelijk geloof 'alternatieve' relatievormen acceptabel zijn.
3. Seksualiteit is een diep menselijk fenomeen, het heeft als lust een plaats heeft in de communicatie tussen geliefden. Seksualiteit is daarom gebaat bij liefde en trouw en komt alleen daarin tot haar recht.
4. Wij leven in een over-geseksualiseerde cultuur; dat vraagt erom dat seks geen taboeonderwerp mag zijn en dat jonge mensen van de kerk coaching mag verwachten.
5. Homoseksualiteit komt, evenzeer als heteroseksualiteit, voor in verschillende vormen. Het lijkt erop dat homoseksualiteit gemakkelijker promiscue kan zijn: seks die met wisselende partners wordt bedreven. Hoe verder ook over homoseksualiteit gedacht wordt, een christelijke ethiek kan daar geen ja op zeggen.
6. Het lijkt erop dat in de Bijbel als homoseksualiteit wordt genoemd, het om promiscue seks is en dat de idee van een relatie van liefde en trouw niet in beeld is geweest of kon komen
7. In de kerk en ook onder homoseksuele christenen wordt verschillend gedacht over homoseksualiteit. Dit gesprek onder christenen is niet gediend bij het op voorhand verketteren van elkaars standpunt. De kerk zal een ruimte moeten zijn om dit gesprek in openheid te voeren. Zodra er een sfeer ontstaat dat iemand zich geïntimideerd voelt, is er iets grondigs mis gegaan. Christenen die in oprechtheid menen dat homoseksualiteit een zonde is, mogen daarom niet zomaar van liefdeloosheid of respectloosheid worden beschuldigd. Omgekeerd mogen christenen die in oprechtheid menen dat homoseksualiteit binnen een relatie van liefde en trouw niet zomaar beschuldigd worden van goddeloosheid. Wij moeten erom bidden dat

God ons hierin meer licht en wijsheid zal geven om ook in deze tot een gezamenlijke visie te komen.

8. Er zijn onderwerpen waarin we for the time being van mening blijven verschillen. Soms is *agree to disagree* het hoogste waar we toe kunnen komen .

De Fontein

- In onze gemeente wordt, zo kunnen we aannemen (ook gelet op de achtergrond van de leden van de Fontein), verschillend gedacht over het thema same-seks-relaties.
- Er is nooit een urgent en dringend verlangen geweest om ons als gemeente hierover eenduidig uit te spreken. Het kan betekenen dat er eenvoudigweg nooit van gekomen is, dat de dringende noodzaak ervoor ontbrak. Het kan ook zijn - dat is waarschijnlijker - dat de grondhouding is: *agree to disagree*.
- Als het gaat om dit thema is ook in de Fontein de mening van de betrokken mens zelf van belang. Er zijn homoseksuele christenen die bewust kiezen voor een celibitair leven en die van mening zijn dat God dit van hen verlangt of ook dat God dit van iedereen verlangt die homoseksueel is. Er zijn ook homoseksuele christenen die leven in een relatie van liefde en trouw en dit als een geschenk van God ervaren.
- In veel gevallen zullen homoseksuele mensen zich kwetsbaar voelen. Als Fontein zijn we geroepen hen te verwelkomen en een gevoel van veiligheid te geven. Zij worden daarom niet anders behandeld dan anderen en zij worden nergens voor uitgesloten.
- Wanneer er oprechte en toegewijde christenen die leven in een same-seksrelatie een zegen vragen, en dit wordt geweigerd, betekent dit dat zij in hun overtuiging, die ze 'voor God' hebben, niet worden aanvaard.
- Anderzijds: er zijn mensen die moeite hebben met een homoseksuele relatie en die menen dat dit op grond van Gods woord moet worden afgewezen. Ook zij zijn onze broeders en zusters en ook zij worden volledig aanvaard.
- Dat betekent dat een zegening niet 'dorgedrukt' kan worden en dat er een vorm, tijd en plaats voor gevonden moet worden, die recht doet aan het verlangen van de betrokkenen, maar die niet confronterend is naar hen die hier grote moeite mee hebben. Van betrokkenen mag verwacht worden dat ook zij rekening willen houden met de gevoelens van broeders en zusters en hier daarom in goed overleg tot deze vorm, tijd en plaats komen. Van bezwaarden mag verwacht worden dat zij hun broeders of zusters aanvaarden en evenmin de confrontatie zoeken wanneer vorm, tijd en plaats gevonden wordt om een zegening te geven.
- Dat dit alles niet zonder pijn gaat, is waar. Dat het gesprek over dit alles verder zal moeten worden gevoerd is ook duidelijk. We zijn geroepen om ons steeds weer open te stellen voor de Geest van God, die ons licht wil geven, in de hoop dat we hierin tot verdere eenstemmigheid komen, in gehoorzaamheid aan het Woord van God en in liefde tot allen die God op onze weg plaatst.